

Simon Tøgern, formand HK/Privat

1. maj 2015

Formanden for HK/Privat har været på besøg i Lemvig, Holstebro og Vinderup, hvor han holdt tale i anledning af 1. maj.

1. maj er en festdag - en mærkedag.

Nogle gange kalder vi også 1. maj for en kampdag.

Kigger vi ud over forsamlingen her, så er der jo ikke meget "kamp" over det. Og heldigvis for det! Vi har vundet retten til at fejre arbejderbevægelsen - uden politi og vandkanoner.

Men for arbejdende mennesker andre steder på kloden, så er 1. maj forbundet med "kamp" - kamp i ordets egentlige forstand.

I lande som **Kina, Iran, Ægypten, Saudi Arabien og Hviderusland** (kun 1.200 km herfra) er faglig kamp forbundet med chikane, trusler mod familierne, fængsel, tortur – og nogen gange det, der er værre.

Andre steder på kloden kan vi glædes over, hvordan de faglige organisationer med succes har udgjort ryggraden i kampen for demokrati og menneskerettigheder.

Se til **Sydafrika og landene i Sydamerika**.

Og i vores nordatlantiske verden har en stærk fagbevægelse været én af forudsætningerne for skabelsen af samfund med relativ lighed og velkonsoliderede demokratier.

Men i takt med at fagbevægelsen bliver svækket i lande som **England, USA og Frankrig** kan vi se, hvordan uligheden vokser og opbakningen til demokrati og parlamentarisme forvitrer.

Det er i det perspektiv vi skal se det, når vi kalder 1. maj for en international kampdag.

Ligesom i andre vestlige lande, så er her krisen sat os under pres. Utrygheden har sneget sig i lønmodtagerfamilierne.

Over få år oplevede vi, hvordan titusinder af arbejdspladser forsvandt. Vi oplevede, hvordan overenskomster og lokal-aftaler kom under pres. Og vi oplevede, hvordan der blev klippet store huller i dagpengesystemet: Halvering af dagpengeperioden, fordobling af genoptjeningsperioden og afvikling af efterlønnen.

Alt sammen bidrog det til frygten og utrygheden.

Nu ser det ud til af konjunkturerne er ved at vende. Virksomhederne er igen begyndt at investere og ansætte folk. Ikke i det tempo vi gerne så, men det går dog i den rigtige retning.

Vi skal lære af vores erfaringer. Vi skal forstå, at krisen ikke var skabt af guddommelige kræfter eller en eller anden form for naturkraft. Den økonomiske krise var menneskeskabt og muliggjort af ansvarsløse politikere.

I den periode, hvor Margeret Thatcher og Ronald Reagan slog takten an i den økonomiske politik blev mange tiårs møjsommeligt opbygget regulering af kapitalen afviklet. Det er det, vi nu har betalt for gennem de sidste år.

Med ”vi” mener jeg lønmodtagerne. For det er ikke alle, der har tabt. Her i landet og ude i verden har de i forvejen rigeste mennesker øget deres andel af rigdommene, samtidigt med at de manges – lønmodtagernes – relative andel er blevet mindre.

Men nu skal vi se fremad! Vi ved, at vi står over for et folketingsvalg. Et valg, de fleste har en fornemmelse af ikke bare, er et hvilket som helst folketingsvalg. Et valg, hvis udfald måske kan få betydning mange år frem.

Det er mange år siden, at vi har stået over for partier, som åbenlyst har agiteret for at afvikle centrale dele af vores velfærdssamfund eller stække fagbevægelsen.

Nogle af de store arbejdsgiverorganisationer arbejder nu for at skære i centrale dele af vores velfærdssystem. Og i alle de gamle borgerlige partier – inklusive Det radikale Venstre – pusler man med forskellige modeller og strategier for at rulle velfærden tilbage.

I den sammenhæng har vi alle hver især en forpligtigelse. Vi skal have alle mand af huse på valgdagen. Alle skal stemme! Vi skal sikre, at alle forstår rækkevidden af valgets betydning.

Vi skal sikre at alle bliver mobiliseret! Vores gamle svigermor, den forvirrede nevø, alle kollegerne, naboen osv. osv. Her har vi alle en forpligtigelse. Den opgave klares ikke alene af flotte outdoor-reklamer og smarte Facebook-annoncer.

Men vi skal også være skarpe på, hvad det er vi vil.

Fagbevægelsens prioriteter er klare:

- Vi ønsker os først og fremmest et dagpengesystem, der kan bidrage til at genskabe trygheden.
- Et system, der er let at komme ind i – og svært at ryge ud af.
- Et system, der ikke fungerer som en fælde, men som en trampolin.
- Et system, som folk kan bruge til at komme videre i arbejdslivet – og som ikke spærrer dem vejen.
- Et system, der gør folk i stand til at påtage sig de nye job, som den teknologiske udvikling tilbyder os.

Regeringen har nedsat en kommission, der skal forberede en reform. Fint nok! Men vi behøver ikke at afvente en reform for at formulere vores principper!

Dernæst ønsker vi os et uddannelsessystem, der kan forberede vores børn og unge til en fremtid, hvor der bliver stillet endnu større krav vores alle sammens kvalifikationer.

Det kan ikke passe, at vi skal acceptere, at næsten hver femte, der forlader folkeskolen ikke er i stand til at gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse - uanset om det er på gymnasiet eller på en handelsskole eller en teknisk skole.

Folkeskolen skal gøre alle unge i stand til at gennemføre en uddannelse.

Folkeskolereformen fik desværre en uheldig start. Men dens bagvedliggende intentioner er der ikke noget i vejen med!

Og så ønsker vi os sunde arbejdspladser. Omkring 1/3 af alt sygefravær skyldes forhold på arbejdspladsen. Vi vil ikke acceptere arbejdspladser, der gør folk syge! Derfor skal indsatsen mod stress og dårligt psykisk arbejdsmiljø styrkes.

Vi skal lære af vores erfaringer. Vi vil ikke en gang til væltes omkuld af en grådig og ukontrolleret finanskapital.

Derfor skal vi igen have kontrol med bankerne og deres spekulationer. Selv om det er besværligt og nørdet og ikke særligt sexet at tale om, så skal vi selvfølgelig bruge EU til at regulere og kontrollere den internationale finanskapital.

Og hvad har vi mere lært?

Jo, vi skal stå vagt om vores organisationer. Vi skal møde op, når tillidsrepræsentanten og arbejdsmiljørepræsentanten kalder os sammen på arbejdspladsen. Vi skal sørge for, at eleven og den nye kollega bliver budt velkommen og meldt ind i fagforeningen.

Og vi skal igen snakke politik på vores arbejdspladser. Nogle steder er kollegial politisk diskussion efterhånden blevet et helt ukendt fænomen.

Og hvad har vi mere lært?

Jo, at ingen ting kommer af sig selv – kun lommeuld. ”Ingen gud eller kejser eller mægtig folkehøvding står os bi”, som der står i sangen. Det betyder, at politisk forandring kun kommer, når vi alle sammen tager fat.

God 1. maj!